Для того щоб відшукати навчальну проблему, необхідно проаналізувати зміст, тобто виділити елементи змісту і зв'язку між ними. Наприклад, при вивченні властивостей аміаку учні спочатку характеризують будову атомів елементів водню і азоту, будова молекули аміаку, визначають ступеня окислення атомів азоту і водню в аміаку, а потім розглядають хімічні властивості цього з'єднання.

Тут вирішується кілька проблем. Навіть на самому першому етапі уроку при вивченні складу аміаку можна не просто інформативно повідомити, що його формула NH_3, а зв'язок між атомами полярний, а запропонувати учням обґрунтувати склад цього з'єднання, тобто встановити зв'язок між складом з'єднання і будовою утворюючих його атомів.

При вивченні хімічних властивостей аміаку можлива постановка проблемного питання «За рахунок чого аміак може вступати в реакції приєднання, якщо всі неспарені електрони використані на зв'язки з воднем?»

Проблемна ситуація може виникнути і при виконанні деяких видів домашніх завдань. Наприклад, по темі «Вуглеводи» я традиційно ставлю творчі завдання, виконуючи які (в формі есе), учні обов'язково застосовують не тільки біологічні, але і хімічні знання по темі:

1) Чому після бігу іноді коле в правому боці і болять м'язи?
2) Чому марафонці часто падають без почуттів?
3) Чому з маленького насіння може вирости велике рослина?
4) Чому стовбур дерева товстий?
5) Чому ми дихаємо киснем? та ін.

Таким чином, етап створення на уроці проблемної ситуації вимагає не тільки від вчителя великої майстерності, а й розвиває в учнів самостійну пошукову та дослідницьку діяльність під час навчання хімії.

Список використаних джерел:

1. Махмутов М.И. и др. Проблемное обучение. Основные вопросы теории. – М.: Педагогика, 1995. – 230 с.

РОЛЬ МОНІТОРИНГУ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Гриженко В.В.
(Полтава, Україна)

Методична робота закладів професійно-технічної освіти є невід'ємним складником освітньої діяльності, у ході якої розв'язуються різноманітні щоденні навчально-практичні завдання та проєктується навчально-виробничий процес. Методична робота тісно взаємопов'язана з навчальною, відтак, у науково-педагогічній літературі, як правило, використовується терміносполучення «навчально-методична робота» (Н. Величко (2014), Г. Горлова (2016)). У зв'язку з цим у контексті науково-методичного, інноваційного забезпечення освітнього процесу поняття «методичної роботи закладів професійно-технічноїосвіти» потребує певного уточнення і оновлення.

Аналітичне осмислення напрацювань учених та власний багаторічний досвід методичної роботи у системі професійно-технічної освіти дав можливість зробити таке уточнення наступним чином: методична робота в закладі професійної (професійно-технічної) освіти є цілісною, заснованою на досягненнях науки та передової педагогічної практики системою взаємопов'язаних дій і заходів, спрямованих на безперервне підвищення кваліфікації, розвиток фахових компетентностей і професійної майстерності педагогічних працівників, та досягнення позитивних результатів у процесі удосконалення навчально-виробничого процесу.

Слід відмітити, що предметом методичної роботи виступає ще не здійснена професійно-педагогічна діяльність викладача та майстра виробничого навчання, яку методист проєктує, спрямовує, керує нею, а за потреби – коригує, а також сприяє поширенню позитивного педагогічного досвіду. Відтак, змістова структура методичної роботи в закладі професійно-технічної освіти є, насамперед, суб'єктноорієнтованою.

Не дивлячись на широкий спектр складників ключового положення методичної роботи, їх змістового наповнення, кола повноважень учасників освітнього процесу, можна виокремити узагальнюючий складник, який характеризує сучасний стан методичної роботи в закладі професійно-технічноїосвіти – її основні напрями:

– перспективне та поточне планування;

– створення навчально-методичних матеріалів для забезпечення викладання усіх дисциплін із урахуванням сучасних вимог щодо підготовки кваліфікованих робітників за професіями;

– пошук шляхів удосконалення навчальних програм підготовки кваліфікованих робітників за професіями;

– пошук шляхів удосконалення самостійної роботи учнів, підготовка методичних рекомендацій щодо планування, організації і контролю самостійної роботи учнів;

– організація у закладі професійно-технічної освіти системи підвищення викладацької майстерності педагогічних працівників (викладачів та майстрів виробничого навчання);

– аналіз забезпеченості навчально-виробничого процесу навчально-методичними матеріалами, основними засобами навчання для реалізації навчальних планів підготовки кваліфікованих робітників;

– вивчення, узагальнення й поширення позитивного досвіду педагогічних працівників (викладачів та майстрів виробничого навчання), передових методик проведення уроків та різноманітних організаційних форм навчанняучнів.

У сучасній вітчизняній педагогічній практиці актуальним залишається питання щодо підходів до виявлення критеріїв якості методичної роботи закладу професійно-технічної освіти, механізмів моніторингу та процесів його використання; відсутні технології здійснення оперативного зворотного зв'язку. Постійнодіючий моніторинг ще не став складовою системи діяльності закладів професійно-технічної освіти. Серед перспективних педагогічних напрацювань щодо моніторингових досліджень якості освіти в останні десятиліття (М. Вайнтрауб (2010)) все ж актуальною залишається проблема всебічного його освоєння на всіх рівнях.

Особливого значення моніторингові дослідження набувають в закладах професійно-технічної освіти, адже ефективність управління навчальним закладом залежить від того, наскільки система моніторингу й оцінювання якості освіти учнів певної професії, а також методичної роботи викладачів, ві дякої і залежить якість підготовки учнів, чутлива до цілей і завдань, що стоять перед керівництвом і наскільки управлінські рішення, що приймаються, адекватні результатам досліджень та спостережень.

Аналізуючи стан методичної роботи в закладах професійно-технічної освіти необхідно враховувати сучасні тенденції розвитку освітнього моніторингу, які засвідчують про перевагу комплексного підходу у виборі об'єктів моніторингових процедур.

Аналіз стану методичної роботи в закладах професійно-технічної освіти з власного досвіду (аналіз роботи методичних комісій, новітні виробничі й педагогічні технології, що застосовуються, вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду на рівні закладу, участь викладачів та майстрів виробничого навчання у заходах змагальницького характеру, виступи педагогів на обласних, всеукраїнських методичних заходах), отримані результати аналітичних звітів, бесіди, мозкові штурми з методистами дозволили зафіксувати наступні фактори, що гальмують впровадження інноваційних процесів у методичній діяльності:

– формальний підхід до планування методичної роботи;

– відсутність системного діагностування, що практично унеможливлює врахування індивідуальних проблем викладачів та пошук шляхів їх вирішення;

– застаріле розуміння завдань і функцій методичної роботи;

– звужений спектр форм методичної роботи,

– кількісний підхід у визначенні результативності методичної роботи: більшість методистів і в наш час переконані, що кількістьзаходів, що їхпланує й проводить методична служба, прямо пропорційна результату;

– відсутність диференційованого підходу в навчанні кадрів (і молоді, і досвідчені педагоги навчаються за єдиним планом, який не враховує рівня викладацької майстерності);

– недостатня увага до організації експериментальної, дослідницької роботи.

Виклик освіти у тому, що необхідно наповнити традиційні форми новим змістом, а також впроваджувати сучасні форми методичної роботи, які б відповідали вимогам часу.

Список використаних джерел:

1. Вайнтрауб М. А. (2010). Критерій оцінювання якості навчання в ПТНЗ. *Шлях освіти,* 3 (57), 27–30.
2. Величко, Н. О. (2014). Проблема розвитку професійної компетентності методистів професійно-технічних навчальних закладів. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*, 6, 56–59.
3. Горлова Г. (2016). Становлення та розвиток методичної служби професійної школи. *Інноваційна професійно-технічна освіта: пошуки шляхів оновлення: матеріали VII-ої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції* (28 березня – 21 квітня 2016 р.). БілаЦерква : БІНПО, 16–20.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Гринюк О.С.
(Київ, Україна)

У зв’язку з реформуванням системи освіти, переосмисленням змісту і завдань навчання, сучасна українська школа потребує підвищення вимог до підготовки майбутніх учителів біології та екології для більш ефективного формування їх професійної компетентності. Саме тому перед учителем з даного предмету постає ряд завдань, головні з них такі: формувати в учнів, на основі інтеграції природничих знань, цілісне уявлення про сучасну природничо-наукову картину світу; здійснювати особистісно-орієнтоване навчання із застосуванням різноманітних інтерактивних методів та інформаційно-комунікаційних технологій, які дадуть можливість збільшити засвоєння матеріалу і ефективніше впливатимуть не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику); здійснювати екологізацію навчально-виховного процесу, а отже бути носієм екологічно значущих, ціннісних підходів до природи та її збереження, ролі і місця людини в довкіллі. Дані завдання зможе вирішити лише той вчитель, який володіє високим рівнем професійної компетентності.

Тому, для підвищення рівня підготовки та професійного зростання вчителів біології та екології необхідно використовувати концепцію компетентісного підходу, яка є основоположною в світовій та українській освіті. Змістом даного підходу виступає навчальна діяльність, яка формує практичні уміння та творчі здібності, а не просто надає майбутньому фахівцю систему знань умінь і навичок [2, с. 66].

У педагогічній літературі немає єдиної думки щодо означення поняття професійної компетентності, адже воно багатогранне і багатокомпонентне, тому різні автори, по-